

ZLOČIN IN KAZEN

ALEŠ PRIMC

Stanje v državi je v največji meri posledica tega, da kot narod ne zmoremo minimalnega soglasja o ničemer več. To seveda ni krivda državljanov in državljanov, temveč elit, ki so oblastne, niso pa državotvorne. Slabo je, ker s tem spodkopavajo državo, dobro ker bodo na ta način slej ko prej spodkopali same sebe. Sejanje razdora med ljudi, ustvarjanje megle in čedalje večjega nasilja ne more voditi k izboljšanju. Upam, da je Cerar to, za kar se kaže - človek, ki hoče v odnose vpeljati višje kulturne in etične standarde - in ne to, kar mnogi namigujejo - lutka v rokah dejanskih vladarjev Slovenije. Eni zelo radi vnaprej obsojajo in rišejo najbolj črne scenarije. Jaz mu dajem možnost in si želim, da se bo izkazal. Upam, da bo od lepih besed, čimprej prešel h konkretnim dejanjem. Lepih besed se ne da dati v želodec.

Avantura z Alenko Bratušek, ki so jo mediji eno leto kovali v zvezdo, nas je veliko stala.

Slovenija potrebuje pomiritev. Potrebuje, da se bomo začeli ukvarjati z razvojem, da bomo lahko v miru delali in ustvarjali. Meni je vseeno ali to uspe levici ali desnici. To bo slej ko prej moralo nekemu uspeti, ali pa nas čez nekaj desetletij kot naroda in države ne bo več.

Po volitvah je ena glavnih tem poraz desnice. Veliko smolo je doživela Slovenska ljudska stranka, za kar mi je žal. Janševa SDS je volitve, kljub temu, da ji je bil namenjen dokončen propad, preživela z nekaj praskami. Ima 21 poslanec in poslancev, je druga največja stranka v parlamentu in bo največja opozicijska. NSi je celo pridobila enega poslanca in se kot slišim precej samozavestno pogaja o vstopu v vlado. Jaz jim ne bom nič solil pameti. So zadosti stari in izkušeni. Bodo že vedeli, kaj je za njih in državo najboljše. Karkoli bodo naredili glede vstopa v vlado, jih ne bom vnaprej obsojal, ampak si bom mnenje ustvaril po njihovih rezultatih. Načeloma ni ne vladna ne opozicijska drža, ne slaba ne dobra. Vsaka je potrebna in odgovorna. Delaš pa lahko dobro ali slabo tako v vladi kot opoziciji.

Največja rana Slovenije je pravosodje. To, kar delata z Janezom Janšo in njegovo družino Branko Malsleša in Vesna Žalik, je norost. Držati človeka zaprtega brez enega samega dokaza, se izživljati nad njim in njegovo družino, je sprevrženo. Z vstopom v politiko je vrh sodstva porušil razmerja med vejami oblasti ter zagospodaril nad zakonodajno in izvršilno vejo. Ena glavnih nalog politike v naslednjem obdobju je, da konča sodni terorizem v zakonodajni in izvršilni veji oblasti ter vzpostavi mehanizme, da se tako grobe zlorabe pravosodja ne bodo mogle več ne kaznovano izvajati. Najprej pa je treba končati teror, ki ga Vrhovno sodišče izvaja nad Janšo in njegovo družino, zato vabim vse, da se nam pridružite na shodih pred Vrhovnim sodiščem, vsak dan ob 17.00 uri.

Kdo bo Francu Kanglerju plačal leta pravosodnega in medijskega nasilja? Kdo mu bo vrnil uničen politični ugled? Kdo mu bo vrnil leta uničenega življenja?

Pravosodje je prestopilo bregove, vendar se ne bo kot reka samo vrnilo v svojo strugo. Pravosodni teror igra danes vlogo pištol iz leta 1941 in 1942, ki so sistematično morale nedolžne domnevne politične nasprotnike revolucije. Ali smo se od tedaj kaj naučili, bo pokazal čas.

Po moje je odgovor za svetlejšo prihodnost samo eden: stopimo skupaj, nehajmo se kregati, sodelujmo na podlagi stičnih točk, razlike pa naj nas bogatijo. Ko bomo to znali, bomo vse težave lažje rešili.

(Časnik.si)

Mandatar je že na poti

Predsednik države Borut Pahor je pretekli petek, 6. avgusta, sprejel predsednika državnega zbora Milana Brgleza. Po pogovorih z njim je dejal, da bo v začetku tega tedna opravil pogovore s poslanskimi skupinami o predlogu mandatarja. Če bi se pokazali jasni obrisi koalicije, bi svoj predlog državnemu zboru lahko predlagal 18. avgusta, poslanci in poslanke pa bi o tem lahko odločal 22. avgusta.

Predsednik države Borut Pahor in predsednik državnega zbora Milan Brglez sta ne delovnem srečanju govorila o sodelovanju in urniku posvetovanj vodij poslanskih skupin pri predsedniku države. Pogoj za začetek posvetovanj o možnem mandatarju za sestavo nove vlade so oblikovane poslanske skupine. V minulih dneh so to storili v strankah SMC, DeSUS, SD, NSi in ZaAB. Poslansko skupino, ki jo vodi Jože Tanko, je pretekli petek ustanovila SDS; generalna tajnica je Maja Prezelj. Kmalu zatem je to storila še koalicija ZL. Poslansko skupino bo vodil Luka Mesec, njegov namestnik pa je Matej Tašner Vatovec. Ker so dobili vseh sedem poslanskih skupin, so posvetovanja pri predsedniku države že stekla. Pahor je za to rezerviral prve tri dni tega tedna. Predsednik Pahor je po srečanju z Brglezom znova

poudaril, da nujno potrebujemo vlado s polnimi pooblastili. Sedanja vlada v odstopu po njegovem mnenju sprejema odločitve, ki tudi zaradi dejstva, da jih sprejema kot vlada brez vseh pooblastil, pogloblja dvom v njihovo koristnost ali potrebnost.

Pahor in Brglez sta na srečanju precej pozornosti namenila tudi siceršnjemu sodelovanju državnega zbora s kabineto predsednika države. Milan Brglez, ki je novinec ne le v sedanji funkciji, ampak tudi kot politik, je srečanje ocenil za konstruktivno in plodno, saj sta s predsednikom postavila okvirne datume za oblikovanje nove vlade. Brglez še naprej pričakuje konstruktivno sodelovanje vseh ustanov tako pri oblikovanju vlade, ki jo po njegovih besedah nujno potrebujemo, kot pri vsem ostalem, kar zadeva državo. Pahor je še obljubil, da se bo pri vseh odločitvah, ki zadevajo oblikovanje nove vlade, preden jih bo dokončno sprejel, posvetoval s predsednikom državnega zbora in z najverjetnejšim novim mandatarjem Mirom Cerarjem. Ob tem želi, da bi mu vsi udeleženci, ki se s Cerarjem pogajajo za koalicijo, omogočili, da predlog za kandidata za mandatarja v državni zbor pošlje čim prej.

Bo Nova Slovenija šla v koalicijo?

Zmagovalka volitev Stranka Mira Cerarja je v teh dneh polno zaposlena s prebiranjem pripomb na osnutek koalicijske pogodbe, ki jo je pripravila. V torek 5. je bil sicer zadnji dan, ko bi ji lahko morebitne partnerice sporočile, kaj bi same vnesle v program dela vlade. V javnosti je informacij o konkretnih stališčih strank bolj malo, več bo znanega ta teden, ko bodo nastopili ključni dnevi za oblikovanje vlade.

Matej Tonin

Vsi predstavniki strank, ki se te dni srečujejo z najverjetnejšim mandatarjem, so izredno skopih in splošnih besed. DeSUS (stranka upokojencev) si bo očitno še pred kadrovskim oblikovanjem prihodnje vlade skušal zagotoviti, da bi koalicijska pogodba v največji možni meri vsebovala tudi njegove zahteve, povezane s položajem starejših. V SD (Socialni demokrati) so osnutek označili kot primeren za nadaljnjo obravnavo, a pogrešajo ukrepe za socialno državo. V ZaAB (Zavezništvo Alenke Bratušek) želijo, da bi pogodba vsebovala tudi konkretne ukrepe za zagon gospodarstva. Le Nova Slovenija je bila bolj konkretna. Tako je že v ponedeljek, 4. avgusta, znova izrazila zahtevo po reformno naravnani koalicijski pogodbi. Vodja njene poslanske skupine Matej

Tonin je tako poudaril, da jih »zagotovo ne zanima koalicija, ki bi obdržala status quo, pač pa tista, ki se bo zavzela za reforme«. »Prva je davčna reforma, sledi reforma sodstva, pokojninska reforma, zdravstvena reforma in reforma trga dela.«

V osnutku, ki ga je posredoval Cerar, pa teh reform praktično ni bilo, je dodal Tonin. A očitno ne bo tako ostalo. »V nadaljnjih pogajanjih je Cerar dejal, da je to zgolj osnutek, o katerem se bomo pogovarjali in ga še nadgradili. Mi smo v preteklem tednu resno poprijeli za delo in v veliki meri to koalicijsko pogodbo popravili, jo dopolnili, jo konkretizirali in predvsem vanjo vključili vse te reforme.«

Po teh besedah je sklepati, da v NSi resno razmišljajo o vstopu v vlado. Svet stranke bo o tem odločal 20. avgusta. Publicist Dejan Steinbuch je pred dnevi za TV Slovenija o prihodnosti Nove Slovenije razmišljal, da je stranka pred pomembno odločitvijo. »Oni ne gledajo kratkoročno, torej, kakšne funkcije v vladi bodo zasedli, nenazadnje, kako se bodo na to odzvali njihovi volivci. Oni morajo gledati, kaj bo čez štiri leta. Kajti če ostanejo v opoziciji, imajo težko konkurenco. Na eni strani je Združena levica, ki bo skušala ljudem dopovedati, da je čarobna palica za rešitev problemov socializem. Na drugi strani je SDS. Ta stranka je v zadnjem času zaradi objektivnih okoliščin zelo radikalizirala svoj jezik. In v taki konkurenci bo NSi izpuhtela. Tukaj gre tudi za preživetje.«

Končno je ta ponedeljek, 11. avgusta, Matej Tonin po pogajanjih z najverjetnejšim mandatarjem Mirom Cerarjem povedal, da sklepa o vstopu NSi v koalicijo še ne more podati. »Danes smo se pogovarjali še o preostalih poglavitnih točkah in si izmenjali mnenja. O stičnih točkah težko govorim, saj moramo počakati na pisni zapis koalicijske pogodbe, šele takrat bomo vedeli, kje smo.«

Janša ostaja poslanec

Mandatno volilna komisija je odločala o tem, ali bo prvak SDS Janez Janša, ki prestaja dveletno zaporno kazen na Dobu, še naprej poslanec. Mnenje zakonodajno-pravne službe državnega zbora je, da bi bilo prenehanje mandata Janše na podlagi zakona o poslancih lahko sporno.

Seje v petek, 8. avgusta, so se udeležili tudi nekateri poslanci SDS, ki sicer niso člani omenjene komisije. Vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko je med drugim povedal, da ni nobenega razloga, da bi komisija sploh razpravljala o tem, saj je mnenje zakonodajno-pravne službe jasno. Sklep ni bil izglasovan.

Je bil pa izglasovan predlog, da se seja mandatno-volilne komisije prekine in da se do odločanja o tem, kaj bo z mandatom Janše, oblikuje posebna strokovna komisija, v katero vse poslanske skupine imenujejo po enega strokovnjaka. Ti naj bi v najkrajšem mogočem času oblikovali stališča do prenehanja mandata poslanca, ki so tudi po pridobljenem mnenju zakonodajno-pravne službe ostala ustavno sporna.

Poslanci SDS so v razpravi poudarjali, da je državni zbor tisti, ki mora spoštovati pravo. »Mnenje pravno-zakonodajno službe je treba upoštevati, saj je njeno stališče jasno,« je povedal Andrej Šircelj.

PREDSTAVITEV DOKUMENTARCA

Film o Mariji Pomagaj

Na Brezjah je bila v petek, 8. avgusta zvečer predpremierna dokumentarnega filma o Mariji Pomagaj, ki ga je pripravilo Uredništvo kulturnih oddaj na RTV Slovenija ob 200. obletnici nastanka te znamenite podobe, ki ima velik zgodovinski, verski, umetniški in narodnostni pomen.

Slovenci so podobo Marije z Jezusom odnesli s seboj tudi, ko so zapustili domovino. Oddaja bo osvetlila nastanek slike, njenega avtorja, Leopolda Layerja, zgodovinsko dogajanje med prvo svetovno vojno, ki je vplivala tudi na brezjansko Marijo, ter pripravo knjige Marija Pomagaj - Milostna podoba na Brezjah. Scenarij za oddajo je napisal Andrej Doblehar, režiral pa jo je Marko Cafnik.

Veliko umetnikov je podobo Marije Pomagaj kopiralo. Poleg nje pa se nam je v spomin vtisnil še pozlačen oltar. Leta 1977 ga je izdelal kamniški rezbar Maks

Bergant. »Maks Bergant je eden tistih avtorjev, katerih dela poznamo, njegovega imena pa ne. Naredil je tudi oltarje za kopije Marije Pomagaj, njegova dela najdemo v ljubljanski stolnici, Škofji Loki, Šutni in še marsikje,« je povedal Andrej Doblehar. Prvotna podoba oltarja se ni ohranila, tudi freske, ki jih je zaradi zaobljube v zaporu naslikal Leopold Layer, ne.

V oddaji je eden glavnih pripo-

vednikov pater in frančiškan Robert Bahčič. »Frančiškanski redovi so redno skrbeli za mnoge božje poti, predvsem za vse glavne Marijine, pomemben je vidik duhovnosti sv. Frančiška,« je dodal scenarist. »V oddaji je predstavljeno tudi veliko arhivskega gradiva, poseben duhovni in etnološki fenomen so votivi, ki so jih ljudje prinesli na Brezje in tisti spominki, ki so jih odnesli domov. Zato je zanimivo pričevanje gospe Cirile Lašič, ki že vrsto let prodaja spominke na Brezjah, in

umetnostnega zgodovinarja Janeza Lombergarja, ki je bil družinsko povezan z Brezjami. S temi pričevanji in predmeti lahko povežemo preteklost in sedanjost ter romarski kraj z usodami ljudi od blizu in daleč.«

Televizijsko prevajanje oddaje *Podoba podobe: 200 let Marije Pomagaj na Brezjah* je predvidena na veliki šmaren, 15. avgusta, zvečer na prvem programu Televizije Slovenija.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Zadnji teden je nekoliko pojenjala ihta okoli zunanega dolga, ki ni sprejel preureditve v letih 2005 in 2009. Vlada sicer nenehno goni svoje geslo »Domovina ali jastrebi«, a ta zveni vedno bolj. Toliko bolj, ko domače težave, ki so se pojavile še pred sodnikovo razsodbo, povzročajo skrb in negativno vplivajo na vsakdanje življenje državljanov.

Kdo je kriv? Sedanji kirchneristični režim skoraj od samega začetka uporablja taktiko, da krivdo za vsako težavo meče na druge, po možnosti na zunanje dejavnike. Vse kar je dobro, je naša zasluga, vse kar je slabo, je krivda drugih. Ker se notranje stanje zapleta vladi kar pride tematika defaulta (neplačevanja zunanjega dolga), ker v tem najde novega »grešnega kozla«. Vse bi bilo boljše, če sodnik Griesa ne bi odločil v prid skupine finančnih špekulantov. Sodnik ga je res polomil. O tem je pretekli teden pisala tudi bivša voditeljica Mednarodnega denarnega sklada (FMI) Anne Krueger, ki je pritrdila mnogim strokovnjakom, ki menijo, da je sodnikova odločitev sprožila pravi potres v mednarodnem finančnem svetu in stvari postavila na glavo. Omenjena gospa je bila svoj čas na čelu FMI za kirchnerizem kot zli duh. Sedaj je postala skoraj narodni heroj. Pač, časi se spreminjajo. Jasno je, da je sedanji položaj vladi všeč. Ničesar ne stori, da bi spreminila stanje ali skušala najti izhod. Skušala je sicer vložiti tožbo pri mednarodnem sodišču v Haagu, seveda brez uspeha. Je bil neuspeh preračunan? Medtem so argentinske banke, zatem pa tudi mednarodne, skušale prisikati državi na pomoč. Kupile naj bi zapadle bone »jastrebom«, ti bi sodniku sporočili, da dolg ni več v njihovih rokah in newyorška banka bi lahko izplačala obroke upnikom, ki so sprejeli preureditev. Januarja, ko bi prešla nevarnost klavzule RUFO, bi država lahko kupila omenjene bone in volk bi bil sit, koza pa cela. A ne: koza je koza in vlada je od samega začetka bojkotirala te iniciative in jih bojkotira tudi še sedaj. Jo bo srečala pamet?

»Uspešen« minister. Sedanji gospodarski minister Axel Kicillof vedno bolj besno napada sodnika Grieso, skupine finančnih špekulantov, pa tudi ameriško vlado in sploh svetovni kapital. V tem je nekaj protislovnega, saj istočasno z odprtimi rokami vabijo isti kapital,

naj investira v državi. To pa je skrajno problematično. Vse, kar so doslej storili, da bi uredili zunanjo finančno fronto, je padlo v vodo spričo dejanskega defaulta. Kljub vabljenim potezam, nihče ne vloga kapitala v državo, ki nima urejenih zunanjih računov, ki nima notranje sodne varnosti in po vrhu še prepoveduje izvoz dobička. Tudi zunanje okoliščine ne pomagajo. Izvoz naveduje in cena soji in drugim pridelkom na mednarodnem trgu nenehno pada. Za prihodnje leto napovedujejo še slabše cene. A Kicillof je »vsemogočen«. Ima popoln vpliv na gospo predsednico, ki ga mu v vsem pritrjuje. A njegovo delovanje še zdaleč ni uspešno. Odkar je pri krmilu argentinskega gospodarstva so številke vedno bolj negativne. Devizni sklad je padel za 1.741 milijonov dolarjev. Inflacija je poskočila na 40,3%. Letos je proizvodnja avtomobilov zdrknila za 23,3%. Zunanjetrgovska bilanca se je skrčila za 1.463 milijonov dolarjev. Industrijska dejavnost je padla za 3,7%, število zaposlenih v drugem tromesečju pa za 2%. Kljub podržavljenju petrolejske družbe YPF (ali morda prav zaradi tega), proizvodnja petroleja in plina nenehno pada. Kaj jo torej pri tem mladem in ohoem intelektualcu tako privlači? Minister ima tudi zapleteno razmerje do podjetnikov. Predsednik industrijske zveze (UIA) Héctor Méndez je položaj takole opisal: »Ne moremo z njim govoriti. Hoče, da ga le poslušamo in na koncu rečemo 'amen'.« Kako naj v takem razmerju deluje gospodarstvo?

Sindikalne težave. Sindikati, ki še niso podpisali delovnih pogodb, zahtevajo višje povišice: vse se sučejo okoli 40%. Stavke se širijo. Da je pa mera težav polna, se vedno bolj jasno kaže tudi ideološka primes. Levičarski sindikati, povezani s trockistično Delavsko stranko (PO), ali drugimi skrajno levičarskimi skupinami, počasi osvaja podjetja. Stari peronistični sindikati so v nazadovanju. Tak je primer ameriške Lear, ki proizvaja avtomobilske dele, pa tudi tiskarne Donnelley. Ta je te dni napovedala, da zapira obrat in odhaja iz države. Konflikt torej nastaja tudi med sindikalno skupnostjo podjetja in sindikatom, ki se za hrbtno pogaja z lastniki, kako bi izrinili levičarske delegate. Sploh je položaj v državi zapleten, medtem ko cene rastejo in tarife javnih storitev (plin, voda ...) segajo do oblakov sedaj, ko ni več podpor.

KONFERENCA V SLOVENIJI

Skavti iz vsega sveta

V prvi polovici avgusta je Zveza tabornikov Slovenije (ZTS) gostila 12. Svetovni skavtski forum mladih na Rogli in 40. Svetovno skavtsko konferenco v Ljubljani, ki se ju udeležuje več kot 1200 udeležencev iz 130 držav. Udeležence sta obiskala in nagovorila tudi Nobelov nagajenec za mir in nekdanji poljski predsednik Lech Walensa ter posebni odposlanec generalnega sekretarja Združenih narodov Ahmad Alhendawi.

Na ta največji konferenčni dogodek v Sloveniji so prišli delegati in predstavniki skavtskih organizacij z vsega sveta, večinoma so to uspešni in uveljavljeni posamezniki, podjetniki, gospodarstveniki, politiki in akademiki z vseh področij, zato je to velika priložnost za promocijo Slovenije in ima lahko pomemben vpliv na razvoj gospodarstva, je poudaril načelnik ZTS Tadej Beočanin.

Svetovni skavtski forum mladih (WSYF), ki je posvetovalno srečanje, katerega namen je usposabljanje mlade in podpirati sodelovanje mladih v partnerstvu z odraslimi, je bil od 4. do 7. avgusta na Rogli. Sodelovalo je več kot 200 mladih iz skavtskih organizacij iz vsega sveta, starih od 18 do 25 let. Tema letošnjega foruma je bilo: *Eno drevo, mnogo vej*, kar simbolizira enotnost in različnost skavtstva po svetu. Udeleženci so razpravljali o mnogih aktualnih temah, od vpliva skavtstva na razvoj družbe, na oblikovanje posameznika, o medgeneracijskem dialogu, brezposelnosti itn. Pripravili so tudi priporočila za triletni načrt dela, ki ga bo sprejemala 40. Svetovna skavtska konferenca (WSC). Poteka na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 11. do 15. avgusta, častni pokrovitelj pa bo predsednik republike Borut Pahor.

WSC je najvišji organ odločanja Svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM), katere članica je od leta 1994 tudi ZTS, ki zato nosi tudi naziv »nacionalna skavtska organizacija«. Konference, ki poteka vsaka tri leta, se lahko s po šestimi delegati in opazovalci udeleži vseh 162 nacionalnih

skavtskih organizacij, ki skupaj zastopajo 40 milijonov skavtov iz vsega sveta. Delegati bodo med drugim izvolili 12 članov Svetovnega skavtskega komiteja, najvišjega izvršnega organa WOSM ter oblikovali vizijo strateškega razvoja organizacije do leta 2023.

Priprave na ta velik dogodek so se začele že leta 2011 v Braziliji, ko je bila v konkurenci s Firencami izbrana Slovenija, je povedala direktorica projekta Urška Bratkovič. Približno 50 prostovoljcev se z organizacijo ukvarja že dve leti, večino vseh organizacijskih nalog na obeh dogodkih opravlja 250 prostovoljcev; ocenjujejo, da bo vložek njihovih delovnih ur presegel pol milijona evrov.

Slovenska delegacija

ZTS je sicer največje vzgojno mladinsko gibanje v Sloveniji, ki povezuje približno 10.000 aktivnih tabornic in tabornikov iz Slovenije, ki delujejo v 73 taborniških društvih po Sloveniji. Slovenske tabornike na konferenci zastopa šestčlanska delegacija.

V Sloveniji se mladi združujejo v dve skavtski organizaciji - Zvezo tabornikov Slovenije (ZTS) in Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS). ZTS je članica Svetovnega skavtskega gibanja od leta 1994, ZSKSS pa je od leta 1999 članica Svetovne organizacije skavtinj in vodnic. Medtem ko je pri skavtih katoliška veroizpoved pomemben programski vidik, pri tabornikih verska konotacija ni poudarjena. Na forumu mladih na Rogli so pred začetkom razprav pripravili krajšo meditacijo, pri kateri so se združili mladi različnih veroizpovedi. Poskrbeli pa so tudi za posebne jedilnike, ki jih nekatere veroizpovedi zahtevajo.

RAZMIŠLJANJA OB ZMEDI

V tej številki pričenjamo z objavo stalnega zaglavja pod gornjim naslovom. Vseboval bo vezane misli izpod peresa dr. Marka Kremžarja. Bralcem želimo užitek ob njih branju in lastnega koristnega razmišljanja.

Odkar je bil človeški rod postavljen pred svobodno, zavestno odločitve, poskusil je vse sadeže, ki je naletel nanje, ker vdaja se skušnjavi: biti kakor Bog. Pri tem prezira red, ki je v naravi, napredek si usmerja po navideznih koristih; duhovnost ceni manj od tvarnega imetja, zato bo ceno svoje volje plačeval do konca časov.

M.K.

POMEMBA OBLETNICA

600 let zadnjega ustoličenja

Po dolgi zimi se je dežela prebujala v zgodnjepomladansko jutro. Bilo je 16. marca, nedelja, tako kot letos, pisalo pa se je leto 1414. Praznično vzdušje je moralo prevevati deželno, saj je bil pomemben dan.

vojvode ter splošen opis ustoličevanja. Še vedno pa ni do potankosti raziskano, ali gre pri vrinku v Švabsko zrcalo za ponaredek, ki naj bi nastal zaradi političnih pretenzij Rudolfa IV. v drugi polovici štirinajstega stoletja. Vprašanje je, ali bo skrivnost kdaj dokončno razvozлана, upoštevajoč pomanjkanje virov in časovno odmaknjenost od dogodkov.

Ustoličenje vojvode na Gosposvetskem polju.
Opis: H. Schwaninger, 1888, original: Hugo Philipp.

Pomemben ne le za sedemintridesetletnega Ernesta Železnega iz rodu Habsburžanov, ki je bil na ta dan ustoličen za koroškega vojvodo, ampak tudi za prebivalce Koroške. Osemnajsti marec se je zapisal v zgodovinske knjige kot poslednji dan, ko se je kateri izmed deželnih gospodov dal ustoličiti za koroškega vojvodo po starodavnem ljudskem običaju.

Ernestov sin Friderik III./V. (Friderik je bil kot nemški cesar tretji s tem imenom, kot avstrijski vojvoda pa peti) se je izognil obredu, ker se mu je zdel preveč poniževalen za njegovo cesarsko dostojanstvo. Pozneje, v šestnajstem stoletju, ko so bili koroški deželni stanovi na vrhuncu svojih moči, sta še dva koroška vojvodi sprejela dedni poklon oblasti in se simbolično usedla na vojvodski stol; to je bilo leta 1564 (Karel II.) in leta 1597 (Ferdinand II., ki je pozneje postal tudi cesar).

POMANJKANJE VIROV

Pri poskusu rekonstrukcije poteka obreda ustoličevanja so se strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tem obdobjem, spopadali s pomanjkanjem virov, pa tudi z njihovo verodostojnostjo. Obstajajo trije ključni viri, vsi iz poznega srednjega veka (13.–14. stoletje). Najstarejše je poročilo gornještarskega viteza Otokarja iz Geule, ki opisuje ustoličevanje Majnharda Goriško-Tirolskega leta 1286. Isti dogodek opisuje tudi opat cistercijskega samostana iz Vetrinja (nemško Viktring) pri Celovcu, znan pod imenom Janez Vetrinjski, ki poleg že omenjenega ustoličenja poda tudi opis ustoličenj Otona Veselega in njegovega brata, Albrehta II. Hromega. Kot tretji vir pa se omenja vrinek v pravno knjigo Švabsko zrcalo (Schwabenspiegel) – pri dveh primerkih so našli vrinek, dopolnilo, ki opisuje pravice koroškega

obreda, ki je potekal v slovenskem jeziku, je bila ravno v simbolični izročitvi oblasti, saj je kmet vojvodi izročal oblast kot sebi enakemu, kar je bilo povsem v nasprotju z miselnostjo in navadami v srednjem veku. Po obredu pri knežjem kamnu je sledila maša v župnijski cerkvi pri Gospe Sveti, kjer je škof blago-

slovil novega vojvodo, po maši pa je sledil še zadnji del obreda, ki je potekal pri vojvodskem prestolu, kjer je novi vojvoda sprejemal poklone deželnega plemstva in podeljeval vojvodske fevde.

POMEN USTOLIČEVANJA ZA SLOVENCE

V Sloveniji je še vedno precej razširjeno mišljenje o Karantaniji kot prvi slovenski državi, kar pa ne drži. Karantanija velja za prvo slovansko državno tvorbo, saj o Slovencih kot o narodu v zgodnjem srednjem veku ne moremo govoriti, prav tako v tem času še ne moremo govoriti o Nemcih. Ozemeljsko je Karantanija zaobjela manjši del današnje Slovenije, saj z izjemo Mežiške in Mislinjske doline ni segala južneje od Karavank.

V tako imenovanem prednacionalnem obdobju pri ljudeh ne zasledimo nacionalne zavesti, temveč deželno zavest oziroma lokalno pripadnost. Poleg deželne zavesti je prisotna tudi verska pripadnost. (Koroški vojvoda je prisegel, da bo branil deželo in bo zaščitnik vere.) Za obdobje srednjega veka je tako pravilneje govoriti o prednikih Slovencev, o alpskih Slovanih. Ti so naseljevali območje, ki je danes poseljeno s slovenskim prebivalstvom.

V določeni meri izhaja privlačnost Karantanije tudi iz obreda ustoličevanja karantanskega kneza in poznejšega koroškega vojvode, ki poteka v slovenskem jeziku, ustoličevalec pa je kmet, kar je še danes mnogokrat sinonim za Slovenca.

ŠE VEDNO VELJAVNO?

Premišljevanje ob šolski torbi

Ob brskanju po arhivu za rubriko »Pisali smo pred 50 leti« smo našli na enega izmed člankov, ki ga je za svoje zaglavje »Žena in njen svet« napisala gospa Anica Kralj. Zanimiv pogled in misli polne skrbi za družino, družbo in skupnost. Bralci naj sami presodijo, če je njeno razmišljanje še vedno veljavno - po pol stoletja.

Na naši ulici stoji krasno šolsko poslopje. Pred poslopjem raste košat srebrnkasto zelen evkalipt, gredice so posejane z rožami. To je deška, v tehnični študij usmerjena šola po modernem vzorcu.

Vsak dan, malo pred koncem pouka, se na oglu zberejo mlade mame in čakajo na sinčke. To so matere iz najbližjih hiš, tudi iz takih, kjer otroku ni treba iti čez cesto in torej ni nevarnosti, da ga kaj povozi. In to niso prav majhni fantki, največ je takih od 10 - 12 let.

No, saj to ni nič narobe, če matere čakajo svoje sinčke, tudi je razumljivo, da se med seboj rade pogovarjajo. Nerazumljivo pa je to, kar se pozneje godi.

Dečki se vsujejo iz šole kakor žrebički. Njih neugnanost, toliko ur pridržana, udari na dan z vso silo: kričaje na vse grlo se pretepajo, se vlečejo in suvajo, brcajo, s torbo mlatijo po glavah. Ko je bitka opravljena se mirno pridruži vsak k mami, kateri milostno odda torbo in koraka poleg nje - kakor mladi lord ob služkinji - praznik rok proti domu.

Gledam in mislim: čudna stvar! Malenkost! Pa vendar ... ali je to res malenkost? Pri nas ni bilo tako in tudi drugod ne. Ali je bila ljubezen naših mater manjša, ker niso svojim otrokom pomagale nositi knjig iz šole?

Slepa ljubezen do otroka lahko izbere napačno pot, tako napačno, da otroku za vse življenje škodi.

Po božjem nauku in zdravi pameti vemo, da moramo otroka vzgojiti v koristnega člana človeške družbe. Pravilna vzgoja navaja otroka k dobremu in ga odvrta od hudega.

Med velike človeške slabosti spada sebičnost, ki je nekaka notranja slepota za vse, kar moti naše ugodje, zato nujno vodi v mehkužnost. Mati, ki skuša otroku prikrajšati vsako neprijetnost, bo vzgojila slabiča, ki bo zahteval, da drugi zanj delajo in trpijo. Nikar ne mislimo, da bo tak razvajenček samo mora in nadloga za družbo. Prva žrtev bo mama sama. »Zelo na srcu zraste, zelo po srcu udari ...«

Saj ne, da smo zagovorniki špartanske vzgoje. Tisto: »Moj oče mi je dal roko, samo ko sem šel k vojakom ...« ima spet svoje senčne strani ... toda danes je treba poudarjati, da svet drvi v mehkužnost. Pobič mora že zgodaj spoznati, da je za uspeh treba truda in premagovanja. Vzgoja k premagovanju se pa začne v družini. Odnos med družinskimi člani zahteva neprestane odpovedi: bratec odstopi košček čokolade sestrici, čeprav bi jo najraje sam pojedel; sestrica mora čuvati mlajšega bratca, ko bi raje svojo punčko preoblačila. Uh! In kako neprijetno je posrpljivati igrače po igri!

Posrpljivati igrače imajo otroci razdeljeno delo, ki ga morajo izmenoma stalno opravljati. To je hvalevredna navada: od začetka gre sicer težko, a če starši odločno to zahtevajo, postane tako delo navada. Seveda je treba skupen trud od časa do časa nagraditi s pohvalo. Mati naj zlasti fante prosi za pomoč pri delu; tako vzbudi njihov moški ponos, ki jih bo v poznejših letih tako lahko vodil v plemenita dejanja do potrebnih.

Napačno je tudi prikrievati otrokom težave in celo trpljenje v družini. To velja sicer bolj za velike otroke. Nič ne bo škodilo, če bodo spoznali, da ima očka težave pri delu, da mama boleha, da imajo težave s sorodniki ... Na vse to bo gledal tako, kot mu bodo starši prikazali. Kaj mislimo, da očetova odločnost in pogum v težavah, na drugi strani pa krščanska vdanost v trpljenju ne bo trajen zgled za njihovo lastno poznejše življenje?

Živimo v deželi, ki nam je morda v marsičem lahko šola - a v tem vprašanju ne daje najboljšega zgleda. V tukajšnji vzgoji velja pravilo oddaljiti »ubožčka« od vseh težav in mu postlati življenjsko pot z rožicami. Zato mamice nosijo torbice iz šole, zato mlade (in ne več tako mlade) mamice stojijo v vozilih in prepustijo sedež otroku in - kdo tega ne ve? - mu ne dovolijo, da ga odstopi starejšemu potniku. Zato tukajšnji otrok »ubožček« ne more piti vode, temveč coca-colo. Zato so njegovih šolskih neuspehov vedno krivi hudobni profesorji, itd.

Zato pa tudi v današnjem kritičnem stanju težko dobiš moža, ki bi odločno vzel nase breze javnega delavca in podstavil hrbet velikim težavam, ki razburjajo javnost. Pravilo mehkužnega je: ne vmešavaj se v stvari, ki ti bodo prinesle neveselosti!

Mehkužna vzgoje se širi po vsem svetu. Preveč je udobnosti po družinah, preveč vabljevih jedi in pijač, preveč mehkih naslajčev in zabav, ki ne zahtevajo od mladine nobenega truda.

Majhne deklice lahko storijo velike napake ... Zato - Bog daj, da bi ne bilo niti ene slovenske matere, ki bi svojemu fantu nosila šolsko torbo. Še bolj kot drugi - mi ne rabimo razcrkljančkov in kasneje odraslih mevž, ampak močne, požrtvovalne možje!

BISTVEN LJUBLJANSKI JEZUIT

Pred 200 leti obnovljen jezuitski red

Mineva 200 let od obnovitve jezuitskega reda, ki se je moral v drugi polovici 18. stoletja za več desetletij umakniti iz večine evropskih držav. Za to, da ga je papež Pij VII. 7. avgusta 1814. z odlokom Sollicitudo ómnium Ecclesiárum obnovil, je zaslužen tudi ljubljanski jezuit p. **Gabriel Gruber**. Jezuiti v Sloveniji so se pomembnega jubileja spomnili prejšnji četrtek, na god svojega ustanovitelja sv. Ignacija.

Potem, ko je jezuitski red že nekaj stoletij uspešno deloval na področju misijonov, šolstva, kulture in tudi politike, je papež Klemen XIV. 21. julija 1773 izdal dokument, s katerim je red ukinil. To so od njega zahtevale nekatere evropske države, v katerih so vse bolj prevladovali razsvetljske ideje. Gonja proti jezuitom se je začela na Portugalskem. Ta država je Španiji v Paragvaju odstopila nekaj indijanskih naselij, ki so jih vodili jezuiti. Tej zamenjavi so se Indijanci uprli z orožjem v roki. Portugalci so za upor obdolžili jezuite. Državni vladarji so jih zatem postopno začeli izganjati in pri tem navajali različne vzroke. Nazadnje so cerkveno vodstvo prisilili, da Družbo Jezusovo

zioni, 7. avgusta 1814 od papeža sprejelo bulo o vnovični vzpostavitvi reda.

P Milan Bizant vidi v ukinitvi Družbe Jezusove priložnost za prečiščenje in ga razume tudi kot milostni trenutek. „To je bilo obdobje očiščenja. Tudi to je res, da so v prejšnjih stoletjih jezuiti marsikje razširili preveč izven verskega področja; lastili so si preveč monopola in je bilo tako očiščenje dobrodošlo.“ Vzroke za hitro obnovev pa p. Milan Bizant vidi notranji moči, ki je pomagala preživeti stisko oziroma štiridesetletno prepoved delovanja. Zaradi te notranje moči so šli naprej in pa zato, ker so papež in vladarji videli, da so koristni. Zato so soglašali, da jih papež ponovno vzpostavi. Po besedah p. Bizanta je ta zgodovinska izkušnja reda zgovorna tudi za današnji čas. Človeške strukture pogosto razpadajo, odprtost za Kristusovo odrešensko moč, pa pomaga preživeti še tako težke stiske.

In kdo je bil p. Gabriel Gruber?

Rojen na Dunaju 7. maja 1940 je končal filozofske in teološke studije v Gradcu. Na orientalski akademiji na Dunaju je poučeval latinščino. Leta 1755 je vstopil v jezuitski red. Leta 1769 je prišel v Ljubljano, kjer je poučeval risanje, geometrijo, mehaniko in hidravliko na stolici za mehaniko, ki jo je s pomočjo deželnih stanov ustanovila Kranjska kmečka družba. Kot član te družbe je delal poskuse za izdelavo papirja iz lesnega žaganja in proučeval uporabo kolovrata z 2. vretenoma. Največ zaslug ima pri urejanju razpuščenega gradbeništva na Kranjskem; njegova učenca sta bila Jožef Marija Šemrl in Leopold Hofer. Med letoma 1772 in 1781 je bil direktor navigacijske direkcije v Ljubljani, ki je skrbel za izboljšanje plovbe po Ljubljanici, Savi in Kolpi.

Leta 1772 je začel graditi po njem imenovan prekop za Gradom v Ljubljani, da bi rešil mesto pred poplavamami in omogočil odvodnjavanje Ljubljanskega barja. Leta 1773 je na robu Levstikovega trga, pri jezuitskem kolegiju načrtoval poznobaročno palačo (Gruberjeva palača, zdaj Arhiv Slovenije). V njej je vodil šolo za mehaniko in hidravliko, imel knjižnico za mehaniko in poljedelsko stroko, zbirko ladijskih modelov ter rudninske in naravoslovne zbirke. Šola je imela astronomsko opazovalnico. Palačo je dal okrasiti s štukaturami, ovalnim stopniščem in kapelo, ki jo je poslikal M. J. Schmidt, imenovan Kremerschmidt, neposredno po nastanku (vsaj že 1781).

V letu 1774 je kupil pristavo Viderčanov grad (Rosenbüchel) na Glincah v Ljubljani (zdaj vila Podrožnik). Po požaru leta 1773 je do 1776 po lastnih načrtih vodil obnovo jezuitske gimnazije pri svetem Jakobu v Ljubljani. Leta 1784 je odšel v Rusijo in od 1786 do 1799 predaval arhitekturo, mehaniko in fiziko v Jezuitskem kolegiju v Polocku. Po njegovih načrtih so v mestu zgradili nekaj stavb. Od leta 1800 je bil rektor Jezuitskega kolegija v Sankt Peterburgu, avgusta 1802 je postal jezuitski general ruske province. Imel je velik vpliv na carja Pavla I. in v ruskih aristokratskih krogih ter mnogo pripomogel k papeževemu priznanju jezuitskega reda v Rusiji in obnovljenju jezuitskega reda na vsem svetu.

A v Ljubljano se ni venil nikoli več. Kmalu potem, ko je papež obnovil jezuitski red na vsem svetu, je Gruber odšel h Gospodu po zaslužno plačilo. Umrl je v Sankt Peterburgu 26. marca 1805.

V njegov spomin so ob vogalu palače odkrili spominsko ploščo z reliefom, delo kiparja Janeza Pirnata.

UBOGE SLOVENSKE ČEBELICE

Čebelarji državo prosijo za pomoč

Vreme uničuje še zadnje ostanke čebelje paše v eni najbolj katastrofalnih letin sploh, zato čebelarji državo prosijo za denarno pomoč v znesku 700.000 evrov.

Predlog Čebelarke zveze Slovenije pomeni, da bi država na eno čebeljo družino namenila pet evrov. S tem bi pokrili ceno devetih kilogramov sladkorja, kar je 70 odstotkov tega, kar čebelja družina potrebuje za zimsko oskrbo.

Sladkor čebele letos nujno potrebujejo, je zveza poudarila na tiskovni konferenci v Lukovici. Prvi čebelar v državi Boštjan Noč je pojasnil, da je slabo vreme v zadnjem času vzelo poleg katastrofalne letine še hojevo pašo. Nekatera območja so popolnoma brez medu, na drugih pa je medu bore malo.

»Ne samo, da ni medu, letos ni bilo niti toliko vremenskih pogojev za razvoj čebel. Čebele so bile skoraj celo leto na sladkorju, kar pomeni, da ne bodo prišle v kondiciji v zimo, da bi jo normalno prebrodile,« je opozoril Noč.

Spomnil je, da je vseh v državi zadnja leta polna usta o pomenu čebelarstva in ohranitve kranjske čebele. »Zdaj pa je čas, da se te besede vsaj nekoliko uresničijo,« je dejal Noč in pojasnil, da je v Sloveniji približno 150.000 čebeljih družin, za katere skrbi približno 8.000 čebelarjev.

O katastrofalni letini čebelarjev in o ogro-

ženosti čebel čez zimo so čebelarji poslali dopise strankam in ministrstvu za kmetijstvo in okolje.

Poleg slabe letine so čebelarji pričča še izbruhu varoze, to je zajedavske bolezni čebel. »Do leta je nakup zdravil financiralo ministrstvo, zato se trg o tem ni oblikoval, teh zdravil ni na trgu,« je poudaril Vlado Avguštin s čebelarke zveze.

Junija je veterinarska uprava zdravila naročila, a jih je zmanjkalo. Zdaj morajo čebelarji čakati več tednov, da bo na vrsti novo naročilo. »Trg zdravil za varozo naj se uredi tako, kot je urejeno za preostale bolezni živali in v drugih državah EU-ja - zdravila so v veterinarskih ambulantah in specializiranih trgovinah vse leto,« je izpostavil Avguštin.

Na Bledu rekordni som

Avstrijski ribič si bo letošnje počitnice na Bledu zapomnil po kapitalnem ulovu, saj je iz globin Blejskega jezera pri veslaškem centru potegnil 245 centimetrov dolgega soma, ki je za skoraj pol metra daljši od do zdaj uradno največjega na Bledu ujetega soma.

Predsednik Ribiške družine Bled Samo Novak je povedal, da dolžine ujetega soma uradno niso izmerili, prav tako ga niso stehali, tako da gre le za neuradni rekord. Po ogledu fotografij soma je Novak, ki je sicer na dopustu, ocenil, da je ujeti som tehtal precej prek 60 kilogramov.

Tehtanje in meritve ujete ribe opravi pooblaščen ribiška organizacija, v tem primeru Ribiška družina Bled. O kapitalnem ulovu so bili obveščeni šele po tem, ko je avstrijski ribič ulov že razkosal. Ker ga niso uradno izmerili, Novak obžaluje, da so zamudili najlepšo priložnost, da bi se v ribiškem svetu postavili s takšno trofejo. Tovrsten kapitalni ulov je vse prej kot pogost pojav, ne le v Sloveniji. Novak pravi, da ujeti som lahko predstavlja tudi neuradni slovenski rekord, saj je imel uradno izmerjeni največji do zdaj ujeti som centimeter manj, torej 244 centimetrov.

V Blejskem jezeru plavajo številni veliki somi (kar je znano tudi kopalcem, ki so se na Bledu že srečali z največjo sladkovodno ribo), tako da domačih ribičev ulov ni presenetil. Bilo je le vprašanje časa, kdaj bo

kateremu od številnih ribičev, ki obiskujejo Bled, uspel takšen ulov na trneku, je dejal Novak.

Največji doslej ujeti in uradno izmerjeni som na Bledu je imel proti trofeji avstrijskega ribiča »komaj« 198 centimetrov in je bil tako skoraj pol metra krajši.

Poleg soma je v Blejskem jezeru mogoče ujeti še ščuko, smuča, krapa, jezersko postrv, klana, linja in še več drugih vrst rib. V jezeru po podatkih Ribiške družine Bled živi 19 različnih ribjih vrst.

A o ribiških družinah na Bledu in v Bohinju je vedel že Prešeren, ko v začetku Krsta pri Savici piše:

*Bohinjsko jezero stoji pokojno,
sledu ni več vnanjega viharja;
al somov vojska pod vodo ne mine
in drugih roparjev dnu globočine.*

ZADNJIH 130 LET

Najbolj vroč junij

Odkar poteka sistematično merjenje temperature na kopnem in morju, še niso izmerili tako vročega junija, kot je bil letošnji. Gre za povprečje celotnega sveta.

Poleg tega je to že 38. zaporedni junij z nadpovprečno temperaturo in 352. zaporedni mesec z isto lastnostjo, so sporočili z ameriškega nacionalnega središča za podnebne analize.

Podpovprečne junijske temperature je svet zadnjič izkusil leta 1976, podpovprečne temperature za kateri koli mesec pa leta 1985.

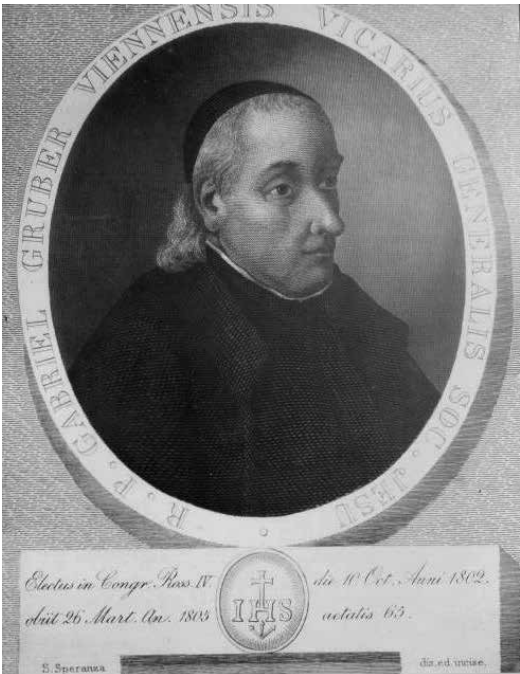
Kopenska rekordna vročina se je pojavila na Islandiji in Grenlandiji, severnem

delu Južne Amerike, v osrednji Afriki ter v Iraku. Kot kaže teritorialna ponazoritev, nadpovprečne temperature pestijo tudi Evropo, najbolj Francijo ter severni otočni del Evrope, nekoliko pa tudi Slovenijo.

Velike otoplitve so tudi v oceanih: na južnem delu Atlantskega, na sredini Indijskega ter v Avstraliji bližnjem delu Tihega oceana. To je tudi eden od dejavnikov, ki vplivajo na vse večjo populacijo meduz v svetovnih morjih ob hkratnem izrinjanju rib.

Rekordno vroč je bil tudi maj.

Globalno sistematično merjenje temperature na kopnem in morju se je začelo leta 1880.

p. Gabriel Gruber

prepove.

Tudi p. Milan Bizant je v nagovoru ob godu sv. Ignacija opozoril na kopičenje razlogov, ki so privedli do ukinitve: „Ni bilo naenkrat, ampak se je to začelo pripravljati že proti sredini 18. stoletja.“ Med razlogi je navedel različne poglede na delo v misijonih, ko gre sprejemanje ali ne-sprejemanje kulture poganskih narodov. Tu so bili tudi različni pogledi na teološka vprašanja zlasti s področja moralke. Tretji vzrok so bili jezuitski kolegiji in univerze. Prek šol je imela Družba Jezusova velik vpliv na versko in kulturno življenje, pa tudi širše družbeno dogajanje. Njihova moč je za mnoge voditelje držav postala moteča. To so le nekateri vzroki za ukinitve redovne skupnosti.

Papeževega odloka o ukinitvi reda niso spoštovali v Rusiji in Prusiji, zato so se tja zatekli nekateri jezuiti, ki so bili pregnani iz drugih evropskih dežel. Med njimi je bil p. Gabriel Gruber, ki je deloval v Ljubljani. Pridobil si je zaupanje dvora in po papeževem dovoljenju reda v Rusiji 1801 postal vrhovni predstojnik. Pod njegovim vodstvom se je red začel krepiti, saj so se mu pridružili tudi nekdanji jezuiti iz različnih dežel sveta. V Rim je pošiljal svoje učence, da bi papeža pregovorili o obnovitvi reda. To se je res zgodilo približno štirideset let po ukinitvi, ko je Gruberjev nekdanji tajnik, p. Luigi Pan-

NOVICE IZ SLOVENIJE

BREZ DIMA V JAVNIH PROSTORIH

Mineva sedem let od začetka prepovedi kajenja v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih. Na ministrstvu za zdravje poudarjajo, da se je po uvedbi tega ukrepa izpostavljenost ljudi tobačnemu dimu pomembno zmanjšala. Gostinci pa vztrajajo pri ugotovitvi, da jim protitobačna novela zaradi svoje 'togosti in neživiljenjskosti' povzroča veliko poslovno škodo.

BRNIK V NEMŠKE ROKE?

Slovenski državni holding, ki upravlja državno premoženje, je v postopku prodaje 75,5-odstotnega deleža Aerodroma Ljubljana sprejel odločitev o ekskluzivnem začetku pogajanj z najboljšim ponudnikom, to je nemško družbo Fraport, ki upravlja letališče v Frankfurtu. Član uprave SDH Matej Runjak je dejal, da je prodaja Aerodroma Ljubljana v sklepni fazi in da bodo postopki zaključeni konec avgusta oz. v začetku septembra.

JULIJSKE ŠTEVILKE

Julija je bilo v Sloveniji registriranih 116.199 brezposelnih, kar je en odstotek manj kot junija in 0,8 odstotka manj kot julija lani, je objavil zavod za zaposlovanje. V evidenco brezposelnih so se minuli mesec prijavile 7403 brezposelne osebe, kar je 10,3 odstotka več kot junija in 14,7 odstotka manj kot julija lani. Julija se je brezposelnost prvič letos znižala tudi na letni ravni.

Statistični urad pa je objavil, da je Slovenija v prvem polletju letos beležila več kot 200 milijonov evrov presežka v zunanji trgovini. Izvoz je bil za 5,4 odstotka večji kot v lanskem prvem polletju, uvoz pa se je v tem obdobju povečal za 0,4 odstotka. Samo junija je bil izvoz z 1,95 milijarde evrov za 8,4 odstotka večji kot junija lani, uvoz pa je z 1,84 milijarde evrov lanskega presežek za 5,4 odstotka. Zunanjetrgovinski presežek je znašal 105,5 milijona evrov, kar je največ v posameznem mesecu letos.

PO SVETU

TUČIJA DOBILA PREDSEDNIKA

Na predsedniških volitvah v Turčiji je bil znova izvoljen premier Recep Tayyip Erdogan. Uradni podatki volilne komisije kažejo, da je zmago osvojil že v prvem krogu, saj so mu volivci namenili skoraj 52 odstotkov glasov. Po izvolitvi je napovedal novo obdobje za Turčijo in dejal, da bo predsednik vseh. Da si bo prizadeval za spravo, upata tudi predsednika Evropske komisije Manuel Barroso in Evropskega sveta Herman Van Rompuy. Dodala sta, da je Turčija kot kandidatka v pogajanjih za vstop v unijo pomembna trgovinska partnerica in zunanjepolitična zaveznica. 60-letni Erdogan je predsednik Stranke za pravičnost in razvoj in že več kot 11 let turški premier. Tokrat so Turki predsednika države neposredno volili prvič v zgodovini republike, saj je predsednika do sedaj volil parlament. Prvič je na volitvah tudi odločala turška diaspora, a je bila volilna udeležba iz tujine majhna, le 8,3-odstotna.

PREBEŽNIKI

Italijanska mornarica je konec tedna v Sredozemskem morju rešila 2053 prebežnikov. S plovili, ki sodelujejo v sklopu programa Mare nostrum in nadzirajo morje med Sicilijo in Libijo, so jih že prepeljali na varno, večino v pristanišče Reggio Calabria. V tem letu je na italijansko obalo prispelo že več kot 90000 prebežnikov. Med njimi je letos precejšnje število sirskih vojnih beguncev. Opozicijske stranke v Italiji vse bolj pritiskajo na vlado in zahtevajo, da se ustavi naval migrantov v Italijo. Nekdanja zunanja ministrica Emma Bonino pa se zavzema za imenovanje evropskega komisarja za Sredozemsko morje, ki bi se ukvarjal zgolj s problematiko prebežnikov.

IRAŠKO SODIŠČE JE ODLOČILO

Iraško zvezno sodišče se je v prepiru med premijerjem Nurijem Al Malikijem in predsednikom Fuadom Masumom postavilo na stran prvega, zato bo slednji moral Al Malikiju potrditi mandat za sestavo vlade. Medtem na severu države divjajo spopadi med sunit-skimi uporniki Islamske države in kurdske silami, civilno prebivalstvo pa je v vse večji stiski, na kar opozarja tudi papež Frančišek. Maliki vodi vlado od leta 2006 in želi si še tretji mandat. Njegova koalicija je na volitvah konec aprila osvojila večino, ob tem nasprotna stran zahteva njegov odstop. Med drugim mu pripisuje sektaštvo in s tem krivdo za vstajo skrajnežev Islamske države na severu Iraka.

NADALJEVANJE NASILJA

Na vzhodu Ukrajine, predvsem v Donecku in njegovi okolici, se nadaljuje nasilje. V obstreljevanju močno varo-

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENC V ARGENTINI

Slovenska vas. Misijonski krožek v Lanusu je v nedeljo, 2. avgusta, pozdravil slov. misijonarja iz Konga, č. brata Karla Kerševana, ki se je po sedemnajstih letih dela v osrčju črne Afrike mogel za nekaj mesecev podati najprej na svoj dom na Primorskem in obiskati slovenska središča misijonskega zaledja po vsem svetu. Sedaj bo ostal nekaj tednov v Argentini. Prvo pozornost je posvetil središču slovenske misijonske akcije v zamejstvu. Slovenski dom v Slovenski vasi v Lanusu je bil v nedeljo po večernicah poln prijateljev misijonstva, ki so pozdravili br. Kerševana in z zanimanjem sledili njegovi razlagi o položaju v sedanjem Kongu ...

Vestnik SFZ - 4. redni sestanek. V nedeljo, 2. avgusta, po skupni mladinski maši, je g. profesor Geržinič vodil debato o osebnosti. Kaj je pravzaprav osebnost? Razdelil je debato v tri dele: v prvem, razjasnjenje pojma o osebi; v drugem, kako okolje vpliva na osebo; in v tretjem, kaj je sploh osebnost in kako vpliva na druge. Vsak lahko postane osebnost, pa naj bo izobražen ali pa ne. ...

Naša vera in krščanski socialni nauk pa nam zelo pomagata, da lahko pridemo dom stopnje osebnosti, se v njej razvijemo in pomagamo drugim, da postanejo nam enaki.

Navzočih je bilo 23 članov, ki so sodelovali pri debati in definirali različne pojme. Ta debata, v smislu okrogle mize, je dala pobudo, da bi več sestankov organizirali na ta način in s tem poživili sodelovanje članov med sestanki.

... med nas je usekalo in nas razteplo po sveti ...
golob iz pod tujega neba trepeče nazaj,
hrepenenje mu je pokazalo i pot i kraj ...

d u m a

pesnitev: Oton Župančič

Odrski spev za soliste, zbor igralcev in dva govorna zbora
Zamisel in režija NIKO – so režiser Ludvik Štancer

16. avgusta točno ob 18. uri - slovenska hiša
Prirejata SFZ in SDO ob 15-letnici

(Svobodna Slovenija, 6. avgusta 1964 - št. 32)

vanega zapora v tem mestu, ki predstavlja glavno utrdbo upornikov, je bil ubit zapornik, več kot sto pa jih je zbežalo. Po napovedih se ukrajinska vojska pripravlja na zadnjo fazo osvoboditve mesta, saj zateguje obroč okoli njega. Topniško obstreljevanje, v katerem so bile poškodovane tudi bolnišnice in številni domovi na obrobju obleganega mesta, je terjalo številne žrtve med civilisti.

OBLETNICA ATOMSKE BOMBE

V Nagasakiju so obeležili 69. obletnico eksplozije atomske bombe, ki je mesto spremenila v prah in pepel ter ubila več kot 70.000 ljudi. Slovesnosti se je udeležilo več 10.000 ljudi, med njimi tudi japonski premier, ameriška veleposlanica v Tokiu ter drugi visoki gostje iz tujine. Udeleženci slovesnosti, med katerimi so bili tudi preživeli v napadu in njihovi potomci, so se žrtev najprej spomnili z minuto tišine. Popolno uničenje obeh mest je še danes velik opomin človeštvu, da se grozote atomske bombe ne smejo nikoli ponoviti. Na to ter obenem na posebno odgovornost Japonske v boju za svet brez jedrskega orožja so letos znova opozorili tako na nedavni slovesnosti v Hirošimi kot danes v Nagasakiju.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Franci Znidar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar in esloveniau@gmail.com. Za Društvo ZS: Franci Znidar / Urednik: Tone Mizerit

Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin in Jože Horn.

Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

RESUMEN DE ESTA EDICION

GOBIERNO SE BUSCA

El pasado viernes 8 de agosto se reunieron el presidente de Eslovenia Borut Pahor y el nuevo presidente del parlamento Milan Brglez. Después de las conversaciones Pahor dispuso para los primeros días de esta semana las conversaciones con todos los bloques parlamentarios, para aunar criterios con respecto a la designación de un mandatario para formar el gobierno. Hay una coincidencia general para nombrar al triunfante Miro Cerar. Pahor comunicará su decisión a la Asamblea el próximo lunes 18. De tal manera el parlamento podría confirmar al nuevo primer ministro el viernes 20. Luego vendrá la difícil tarea de formar el gabinete. Según los expertos, Eslovenia podría tener un nuevo gobierno a mediados de septiembre. Sin embargo, la coalición todavía no está definida. (Pág. 1)

DOCUMENTAL SOBRE MARIJA POMAGAJ

El pasado 8 de agosto se realizó en Brezje el pre estreno del documental sobre Marija Pomagaj (María Auxiliadora de los eslovenos), producido por la sección cultural de la RTV eslovena con motivo del 200 aniversario de la creación de esta imagen, que es de gran valor histórico, religioso y artístico. El documental se presentará el 15 de agosto día de la Asunción de la Virgen y arrojará luz sobre cómo fue creada por Leopold Layer, los acontecimientos históricos de la primera guerra, que también afectaron a la Virgen de Brezje y la preparación de un libro sobre la imagen. En la memoria colectiva, está también el altar dorado, que fue tallado por Maks Bergant en 1977. (Pág. 2)

HACE 600 AÑOS...

Transcurría el año 1414, cuando se realizó por última vez la práctica de entronización a los duques de Carintia (le correspondió a la casa de los Habsburgo, Ernesto el Férreo). En los intentos de reconstrucción histórica de la ceremonia, los investigadores tienen pocas fuentes. La parte más importante de la entronización se realizaba en la piedra del Príncipe, donde en idioma esloveno el duque recibía el poder simbólico de manos de un campesino libre. Después seguía una misa en la iglesia de María Saal (Gospa Sveta) donde el obispo bendecía al duque y luego, en el trono ducal, se realizaba el juramento en alemán. Cabe aclarar que Carantania es la primera formación del Estado eslavo y no esloveno, ya que regionalmente abarcó una pequeña parte de la Eslovenia de hoy. (Pág. 3)

EDUCAR EN VALORES

¿El amor de nuestras madres era menor, porque no nos llevaban los útiles escolares? Un texto escrito hace 50 años, trae a colación una temática actual. Una buena educación debe enseñarle al niño a reconocer el bien y desalentar el mal. La regla de educar al niño lejos de todos los problemas, preocupaciones y labores diarias alienta a la comodidad, a la indolencia, a la pereza. Necesitamos hombres fuertes que colaboren en lo cotidiano, que convivan en tolerancia y respeto por las necesidades del otro. Curioso, ¿no? (Pág. 3)

RESTAURACIÓN JESUÍTICA

El 7 de agosto de 2014 se cumplieron exactamente 200 años de la restauración de la Compañía de Jesús. La orden de los jesuitas durante años trabajó con éxito en las misiones, la educación, la cultura y la política. El papa Clemente XIV en 1773 – cediendo bajo las presiones de las cortes borbónicas y la Ilustración – emitió un documento que abolió la orden durante 41 años. Muchos jesuitas sobrevivieron esas décadas en Prusia y Rusia, donde apoyaron la orden y dieron refugio a los jesuitas. El papa Pío VII restableció la Compañía de Jesús en 1814. Este hecho se le atribuye también al jesuita de Ljubljana, p. Gabriel Gruber que fue de mucha ayuda para el reconocimiento del Papa de la Orden de los jesuitas en Rusia y la restauración de las órdenes jesuíticas en el mundo. Hoy, a 200 años del restablecimiento de la congregación, un integrante de dicha orden, es el actual Papa. (Pág. 4)

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 820.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 1120.-; beli papir \$ 1270.-; Bariloche; \$ 950.-; obmejne države Argentine, 260.- US dol.; ostale države Amerike, 290.- US dol.; ostale države po svetu, 320.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 210.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**
Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618
Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
Tel. 4441-1264/1265**GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji.** Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capital Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386
E-mail: estudio@estudiodobovsek.com.ar**Dr. Marjana Poznič** - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com**Dra. Ana C. Farreras de Kocar** - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellaneda 174 1º Piso / (1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.: 4469-2318 Cel: 15-6447-9683 e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar**GASTRONOMIJA**
Apetit od torika do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellaneda 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroke, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA
PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

DARUJTE
V TISKOVNI
SKLAD!Zdravilne lastnosti
koprive

Zagotovo ste se že kot otrok srečali z njo v naravi, ko ste na nogah ali rokah občutili pekoč oziroma srbeč občutek. In so rekli: »Vsaj revme ne boš imel oz. imela!«

Sicer je kopriva (po špansko dovolj znana »ortiga«) ena izmed najbolj razširjenih rastlin z veliko zdravilnimi učinki in je uporabna tudi v kulinariki. Iz nje lahko pripravite različne čaje, tinkture, ga uporabite kot gnojilo na vrtu in v obliki špinače za kosilo.

Zraste tudi do 1,5 metra visoko in je trajnica s pekočimi laski. Čeprav stik z njo ni prijeten, ima v zdravilstvu velik pomen. V Sloveniji jo nabirajo pred in med cvetenjem, od maja do julija pa se lahko nabirajo korenine. Vse posušimo v senci ali sušilniku, saj tako rastlina ohrani še več zdravilnih učinkov. Priporočljivo je pitje čaja čez ves dan, saj preprečuje vse bolezni sečil, od vnetja sečevoda do ledvic in ledvičnih kamnov ter kamnov v mehurju, ter pospešuje izločanje urina in sečne kisline.

V ljudskem zdravilstvu so sveže koprive uporabljali proti bolečinam v sklepih, revmi, protinu in pljučnim boleznim. Če se hočemo na naraven način znebiti prhljaja, prekuhamo korenino v vinskem kislu, vendar moramo uporabljati naraven, domač kis.

Vse posušimo v senci ali sušilniku, saj tako rastlina ohrani še več zdravilnih učinkov. Priporočljivo je pitje čaja čez ves dan, saj preprečuje vse bolezni sečil, od vnetja sečevoda do ledvic in ledvičnih kamnov ter kamnov v mehurju, ter pospešuje izločanje urina in sečne kisline.

V ljudskem zdravilstvu so sveže koprive uporabljali proti bolečinam v sklepih, revmi, protinu in pljučnim boleznim. Če se hočemo na naraven način znebiti prhljaja, prekuhamo korenino v vinskem kislu, vendar moramo uporabljati naraven, domač kis.

OSEBNE NOVICE

Poroka

V cerkvi Marije Pomočnice v Don Bosku (Ramos Mejía), sta se poročila **Andrej Grabnar** in **Marjana Burgar**. Za priči sta bila Jure Burgar in Lidia Martínez, ter Oskar Pregelj in Marjana Grabnar Petko-všek. Poročil je g. Franci Cukjati. **Novoporočenecema iskreno čestitamo!**

Smrt

V Martín Coronado (San Martín) je umrl **Božo Šurman** (90). **Naj počiva v miru!**

Nasvidenje 28. avgusta

Zaradi praznikov, prihodnji teden Svobodna Slovenijane more iziti. Naslednja številka bo tiskana z datumom 28. avgusta. Hvala za razumevanje.

Ali veš...
Kateri mesec ima 28 dni? Koliko meri najvišji vrh Slovenije?
Katero je glavno mesto Argentine?Potem pa...
povabi domače in prijatelje in...pridi na
VEČER BISTROUMNOSTI

Za koga? Za mlade od 7. do 99. leta

Kdaj? V soboto 30. avgusta ob 20. uri

Kje?
Na Slovenski Pristavi - Rep. de Eslovenia 1851 - Castelar

Prost vstop

Ves dobiček bo namenjen Pristavskemu odseku Zveze mater in žena

SLOVENCİ IN ŠPORT

EVROPSKO ATLETSKO PRVENSTVO

Norme za nastop na evropskem atletskem prvenstvu med 12. in 17. avgustom v Zürichu, je izpolnilo 18 slovenskih atletov, vendar bo v Švico potovala le petnajsterica; Žana Jereb, Rožle Prezelj in Robert Renner so nastope odpovedali. Prijavljeno je 1439 športnikov, 788 atletov in 651 atletinj iz vseh 50 evropskih držav. Slovenci upajo na kakšno medaljo. Ena izmed kandidatinj je gotovo metalka kopja Martina Ratej (foto).

MARIBOR NAPREDUJE V
LIGI PRVAKOV

Nogometaši Maribora so na povratni tekmi 3. predkroga lige prvakov v Larnaki

Martina Ratej

na Cipru proti Maccabiju iz Tel Aviva igrali neodločeno 2:2 (1:1) in se uvrstili v 4. predkrog. Mariborčani so prvo tekmo doma dobili z 1:0.

Žreb na sedežu Evropske nogometne zveze Nyonuje določil, da v 4. predkrogu igrajo proti Celticu iz Glasgowa. Tako bodo v primeru uspeha zaigrali v skupinskem delu lige prvakov, v primeru neuspeha pa jih čaka igranje v skupinskem delu evropske lige. Prve tekme bodo na sporedu 19. in 20. avgusta, povratne pa 26. in 27. avgusta.

DRUGA POLETNA
MLADINSKA OLIMPIADA

Kitajski Nandžing bo med 16. in 28.

avgustom gostil druge poletne mladinske olimpijske igre v zgodovini. V Nandžingu bo 48-članska slovenska reprezentanca, sestavljena iz športnikov med 14. in 18. letom, od tega 32 fantov in 16 deklet, tekmovalo v atletiki, badmintonu, golfu, jadrnanju, judu, kajakaštvu, kolesarstvu, košarki 3x3, lokostrelstvu, plavanju, rokometu, strelstvu, taekwondoju in veslanju.

OBVESTILA

SOBOTA, 16. avgusta:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA 17. avgusta:

Romanje v Lourdes, ob 10 uri.

ČETRTEK, 21. avgusta:

ZSMŽ San Martín, vabi na mesečni sestanek v Domu ob 16. uri. Govorila bo prof. Lučka Makek: Norveška vs. Egipt.

NEDELJA, 24. avgusta:

Mladinski dan v Carapachayu.

SOBOTA, 30. avgusta:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.**Na Pristavi večer bistroumnosti**, ob 20. uri.

NEDELJA, 31. avgusta:

Mladinski dan v San Martinu.

SOBOTA, 6. septembra:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Romanje v Lourdes

17. avgust ob 10. uri

(ta dan ne bo krajevnih sv. maš)

Geslo: Pripravimo se na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu!

V gornji cerkvi:

-rožni venec, pete litanije, blagoslov z Najsvetejšim

-sv. maša za bolnike; pridigal bo **msgr. dr. Matjaž Roter**, tajnik na nunciaturi v Urugvaju

-priložnost za spoved

Na romanje se bomo pripravili s tridnevno: od 14. do 16. avgusta. Priporočamo molitev rožnega venca v družini ali zasebno.

Vsi lepo vabljeni!

Av. La Plata 3757 - Santos Lugares | Buenos Aires

51. MLADINSKI DAN
CARAPACHAY

24.8.14

08.00 ZAČETEK TEKMOVANJ
MED DVEMA OGNJEMA

10.20 DVIGANJE ZASTAV

10.30 SVETA MAŠA

DRA. CECILIA GRIERSON 3867

13.00 KOSILO

CARAPACHAY, VICENTE LÓPEZ

19.30 KM. 43 in KARAOKE!